КОМИТЕТ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ПО ОХРАНЕ ОБЪЕКТОВ
КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МӘДӘНИ
МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫН
САКЛАУ КОМИТЕТЫ

ПРИКАЗ **БОЕРЫК**

30.04.2025 № 190-П

Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча эзләп табылган «Характерлы аттиклы бер катлы кирпеч торак йорт», XIX гасыр ахыры мәдәни мирас объектын, Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) бердәм дәүләт реестрына кертү, мәдәни мирас объектының сак предметын билгеләү, чикләрен раслау турында

2002 нче елның 25 нче июнендә гамәлгә кергән 73-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләр) турында»гы Федераль законы, 2005 нче елның 1 нче апрелендә гамәлгә кергән 60-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында»гы Татарстан Республикасы Законы, дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының 2025 елның 24 нче мартына караган уңай бәяләмәсенә нигезләнеп боерам:

1. Татарстан Республикасы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча эзләп табылган «Характерлы аттиклы бер катлы кирпеч торак йорт», XIX гасыр ахыры мәдәни мирас объектын, Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры (объект төре - һәйкәл) төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) бердәм дәүләт реестрына кертергә.

2. Әлеге боерыкка караган 1 нче кушымта нигезендә, Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт

адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен расларга.

3. Әлеге боерыкка караган 2 нче кушымта нигезендә, Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызыларmия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының сак предметын расларга.

4. Мәдәни мирас объектларын һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеген исәпкә алу бүлегенә, күрсәтелгән мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында белешмәләрне, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына һәм Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертүне тәэмин итәргә.

5. Боерыкның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Рәис И.Н. Гущин

Татарстан Республикасы
Мәдәни мирас
объектларын саклау
комитетының 2025 елның
30 нчы апрелендәге 190-П
номерлы боерыгына
караган 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты
территориясе чикләре

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең картасы (схемасы)

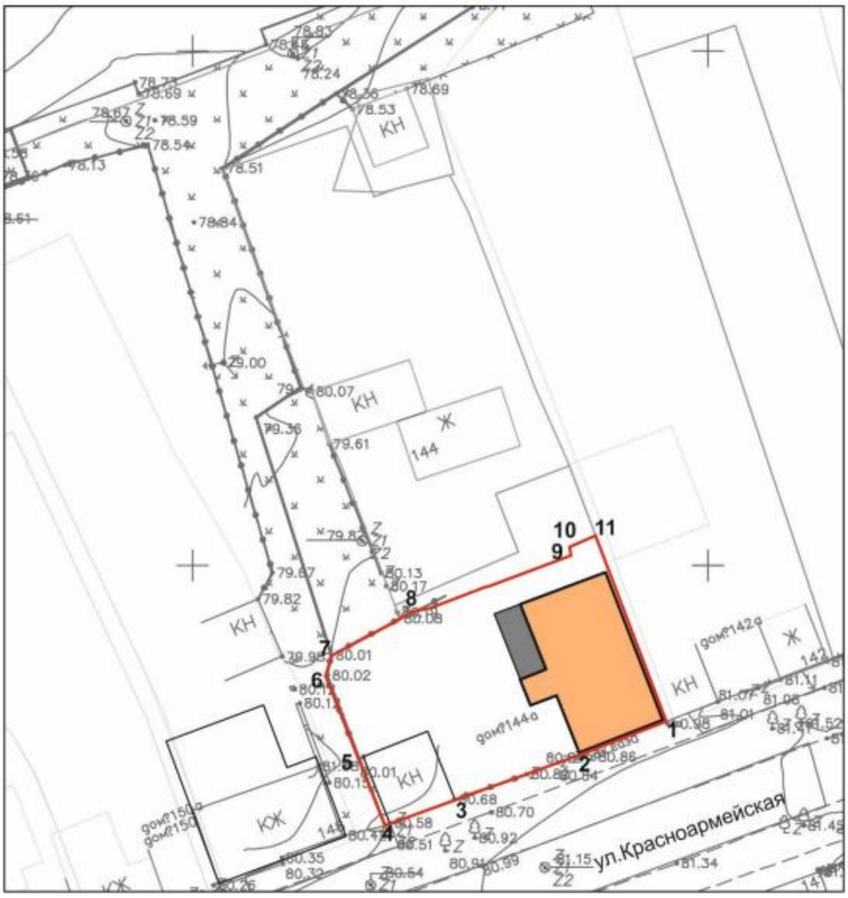

Масштабы 1:500

Шартлы билгеләр:

	- мәдәни мирас объекты территориясе чиге
• 1	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең борылыш нокталары
	региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объекты
	- капиталь төзелеш объекты, заманча күләм (кыйммәтле түгел)
	- БДКМР белешмәләре буенча җир кишәрлекләре чикләре
16:54:040401:23	- җир кишәрлегенең кадастр номеры

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең

текст тасвирламасы

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләре түбәндәге урыннардан уза:

Чикнең узуы		Чикнең узу урынының тасвирламасы
ноктадан	ноктага кадәр	
1	4	1 нче ноктадан Тукай урамы буйлап көньяк-көнбатыш юнәлештә 4 нче ноктага кадәр;
4	7	4 нче ноктадан төньяк-көнбатыш юнәлештә квартал эчендәге территориядә урнашкан 7 нче ноктага кадәр;
7	11	7 нче ноктадан төньяк-көнчыгыш юнәлештә квартал эчендәге территориядә урнашкан 11 нче ноктага кадәр;
11	1	11 нче ноктадан көньяк-көнчыгыш юнәлештә 1 нче ноктага кадәр, квартал эчендәге территориядә.

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызыლармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең

характерлы нокталар таблицасы

№ точки	Җирле координаталар системасында характерлы нокталарның координаталары (ҖКС-16)	
	X	Y
1	430484.83	2212096.85
2	430481.66	2212088.42
3	430476.48	2212074.59
4	430474.71	2212069.74
5	430482.73	2212066.77
6	430489.23	2212064.37
7	430490.86	2212064.37
8	430495.87	2212071.30
9	430502.12	2212087.33
10	430502.91	2212087.30
11	430503.93	2212089.70
1	430484.83	2212096.85

Татарстан Республикасы
Мәдәни мирас
объектларын саклау
комитетының 2025 елның
30 нчы апрелендәге 190-П
номерлы боерыгына
караган 2 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызылармия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының

сак предметы *

1. Объектның кызыл линия буенча урнашу урыны кызылармеец урамында.
2. Планда турыпочмаклы бер катлы кирпеч йортның күләм-киңлек структурасы.
3. Капиталь диварлар чикләрендә йортның планировка структурасы.
4. Конструктив схема: кирпечтән ясалган чын диварлар; түшәмәләр; урын, конфигурация, баскычлы керү төркеменең күләме габаритлары.
5. Тарихи конфигурация, биеклек билгеләре һәм чорма тәрәзәле вальма түбәсенең конструктив чишелеше, түбә материалы - ике катлы фальцлы табаклы түбә тимере, тарихи су агызу системасы.
6. Фасадларның бизәлеше һәм архитектура детальләре: дивар материалы – известь - ком эремәсендә Кызыл керамик кирпеч; лекал Кызыл керамик кирпечтән архитектура детальләре.

Төп фасадның өч күчәрдәге симметрияле композициясе. Һәр күчәрдә бер үк габаритлы һәм декорлы тәрәзә уемнары. Турыпочмаклы формадагы тәрәзә уемнары өч яклы профильле йөзлек белән уратып алынган, ул барлык уемнарны берләштерә торган беркетелгән тышкы тәрәзә асты поясына таяна. Тәбәнәк цоколь белән чикләнгән тәрәзә төбендәге куышлар кирпечтән стильләштерелгән консольләр белән кырыйлана. Тәрәзә уемнары арасындагы дивар яссылыгы почмаклары кыекланган турыпочмак рәвешендә филенкалар белән бизәлгән, бу өлешендә чыгып торган түгәрәк элементлар бар. Тәрәзә уемы композициясен стильләштерелгән консольләрдә өчпочмаклы үзәге булган сандрик тәмамлый. Фриз өлеше куышлар һәм чыгып торган түгәрәк элементлар белән бизәлгән. Ишегалдының Ян фасадында шундый ук декор һәм габаритлы ике тәрәзә уемы урнашкан. Фасадны вертикаль рәвештә бүлү, почмакларны цоколь кәрнизенә таянган баскычлы куышлы тумбадагы яссы калаклар белән бизәү.

Цоколь-тәбәнәк, дивар яссылыгыннан чыгып тора.

Түбә кәрнизе-баскычлы, зур булмаган күтәрмәле, ян-як ишегалды фасадын уратып алган, почмак калаклары урыннарында һәм фасадның үзәк өлешендә тешчәләр билбавы өстәлгән. Үзәге өчпочмаклы баскычлы аттик,

күчәр буенча түгәрәк чорма тәрәзә урнашкан. Флангларда тонык парапет стена, Тумба почмакларында квадрат кисемтә.

Ишегалды фасадлары бизәксез.

Төп керү төркеме ишегалдының Ян фасадында ике кыеклы түбәле түбәнәйтелгән янкорма рәвешендә урнашкан. Янкорманың Ян фасадындагы керү уемы валик рәвешендәге өч яклы йөзлек белән рамланган, керү урынында стильләштерелгән кронштейннарда туры сандрик. Янкорманың очында уксыман формадагы тәрәзә уемы стильләштерелгән консольләрдә сегмент үзәге булган өч яклы йөзлек белән рамланган. Почмаклар калаклар белән бизәлгән.

7. Тәрәзә һәм ишек уемнарының урнашу урыны.

* Сак предметы комплекслы һәм фәнни тикшеренүләр, реставрация эшләре нәтиҗәләре буенча үзгәртелергә мөмкин.

Татарстан Республикасы, Чистай муниципаль районы, Чистай шәһәре, Кызыларmия урамы, 144 нче а йорт адресы буенча урнашкан «П. Г. Сорокинның торак йорты», XIX гасыр ахыры төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының сак предметы таблицасы

№	Сак предметы	Төп элементларны фотофиксацияләү/график материаллар
1.	Объектның кызыл линия буенча урнашу урыны кызылармеец урамында.	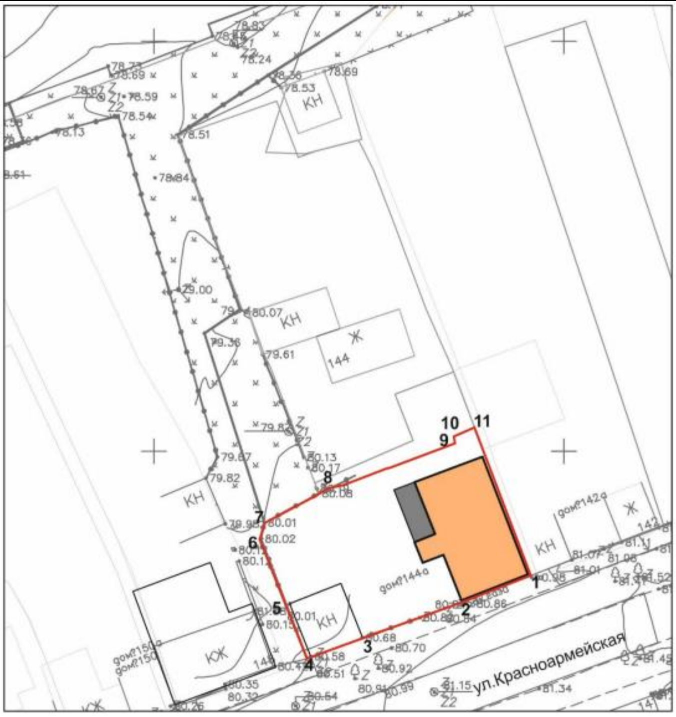 Шартлы билгеләр: -мәдәни мирас объекты - заманча күләм (кыйммәтле түгел) 1 нче рәсем. Объектның урнашуы
2.	Планда турыпочмаклы бер катлы кирпеч йортның күләм-киңлек структурасы.	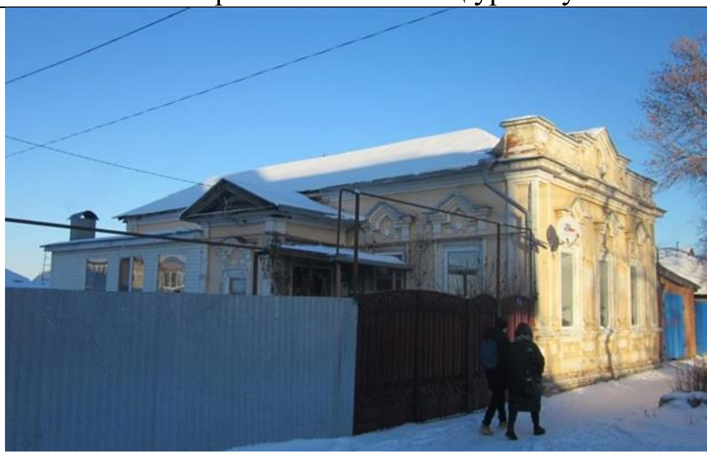 2 нче рәсем. Гомуми күренеш

3.	Капиталь диварлар чикләрендә йортның планировка структурасы.	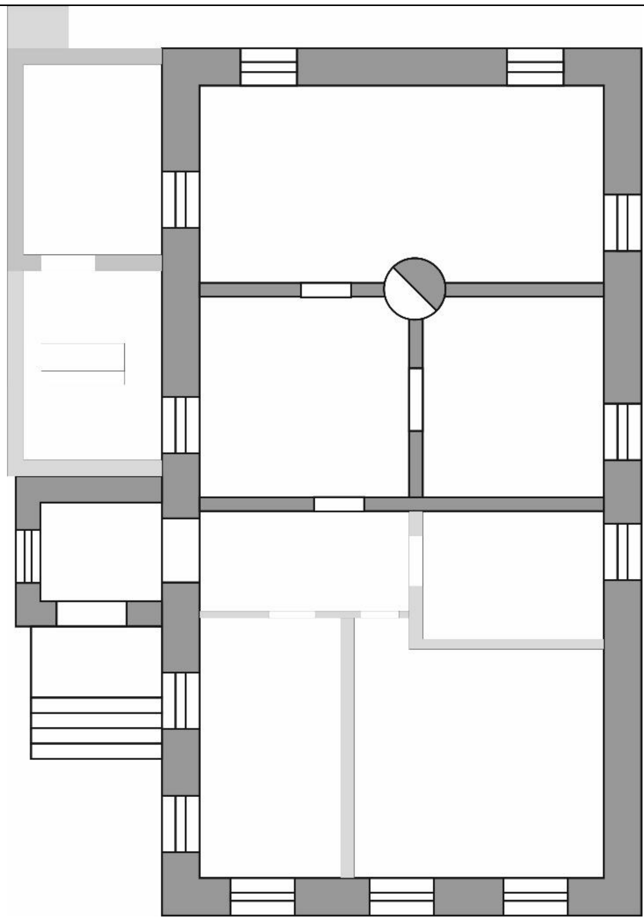 Шартлы билгеләр: - чын кирпеч диварлар 3 нче рәсем. Беренче кат планы
4.	Конструктив схема: кирпечтән ясалган чын диварлар; түшәмәләр; урын, конфигурация, баскычлы керү төркеменең күләме габаритлары.	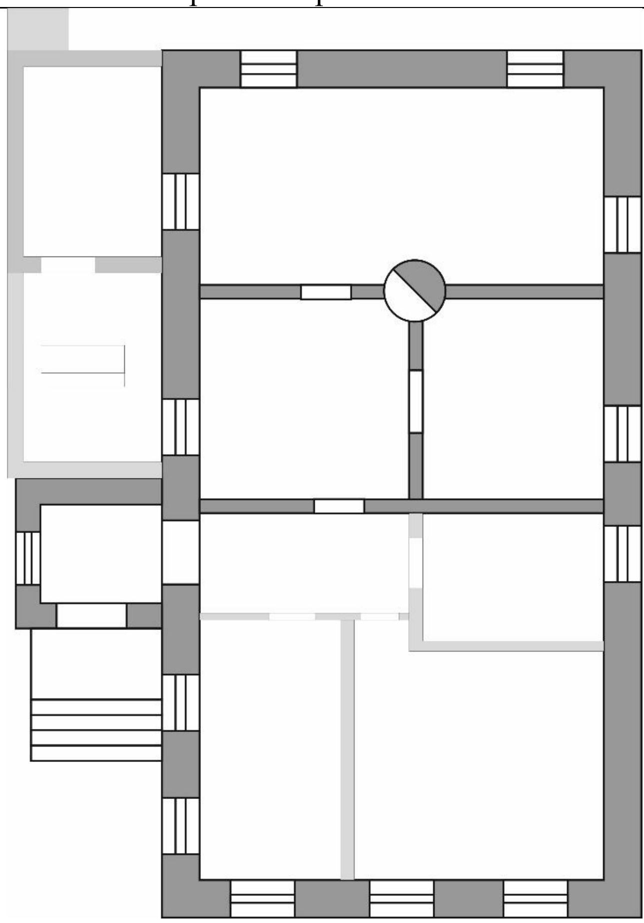 Шартлы билгеләр: - чын кирпеч диварлар 4 нче рәсем. Беренче кат планы

		 5 нче рәсем. Керү төркеме күләме
5.	Тарихи конфигурация, биеклек билгеләре һәм чорма тәрәзәле вальма түбәсенең конструктив чишелеше, түбә материалы - ике катлы фальцлы табаклы түбә тимере, тарихи су агызу системасы.	 6 нчы рәсем. Түбә
6.	Фасадларның бизәлеше һәм архитектура детальләре: дивар материалы – известь - ком эремәсендә Кызыл керамик кирпеч; лекал Кызыл керамик кирпечтән архитектура детальләре. Төп фасадның өч күчәрдәге симметрияле композициясе. Һәр күчәрдә бер үк габаритлы һәм декорлы тәрәзә уемнары. Турыпочмаклы формадагы тәрәзә уемнары өч яклы профильле йөзлек белән уратып алынган, ул барлык уемнарны берләштерә торган беркетелгән тышкы тәрәзә асты поясына таяна. Тәбәнәк цоколь белән чикләнгән тәрәзә төбендәге куышлар кирпечтән стильләштерелгән консольләр белән кырыйлана. Тәрәзә уемнары арасындагы дивар яссылыгы почмаклары кыекланган турыпочмак рәвешендә филенкалар белән бизәлгән, бу өлешендә чыгып торган түгәрәк элементлар бар. Тәрәзә уемы композициясен стильләштерелгән консольләрдә өчпочмаклы үзәге булган сандрик тәмамлый. Фриз өлеше куышлар һәм чыгып торган түгәрәк элементлар белән	 7 нче рәсем. Төп фасад 8 нче рәсем. Өч яклы профильле йөзлек белән рамланган тәрәзә уемы. Филенкалары кыек почмаклы турыпочмак рәвешендә. Өчпочмаклы үзәкле сандрик

	бизәлгән. Ишегалдының Ян фасадында шундый ук декор һәм габаритлы ике тәрәзә уемы урнашкан. Фасадны вертикаль рәвештә бүлү, почмакларны цоколь кәрнизенә таянган баскычлы куышлы тумбадагы яссы калаклар белән бизәү. Цоколь-тәбәнәк, дивар яссылыгыннан чыгып тора. Түбә кәрнизе-баскычлы, зур булмаган күтәрмәле, ян-як ишегалды фасадын уратып алган, почмак калаклары урыннарында һәм фасадның үзәк өлешендә тешчәләр билбавы өстәлгән. Үзәге өчпочмаклы баскычлы аттик, күчәр буенча түгәрәк чорма тәрәзә урнашкан. Флангларда тонык парапет стена, Тумба почмакларында квадрат кисемтә. Ишегалды фасадлары бизәксез. Төп керү төркеме ишегалдының Ян фасадында ике кыеклы түбәле түбәнәйтелгән янкорма рәвешендә урнашкан. Янкорманың Ян фасадындагы керү уемы валик рәвешендәге өч яклы йөзлек белән рамланган, керү урынында стильләштерелгән кронштейннарда туры сандрик. Янкорманың очында уксыман формадагы тәрәзә уемы стильләштерелгән консольләрдә сегмент үзәге булган өч яклы йөзлек белән рамланган. Почмаклар калаклар белән бизәлгән.	 9 нчы рәсем. Тәбәнәк цоколь белән чикләнгән, кирпечтән стильләштерелгән консольләр белән кырыйлана торган тәрәзә түбе куышлары 10 нчы рәсем. Түбә кәрнизе. Цоколь. Квадрат кисемтәле тумбалар

11 нче рәсем. Өчпочмаклы үзәге һәм түгәрәк чорма тәрәзәсе булган баскычлы аттик

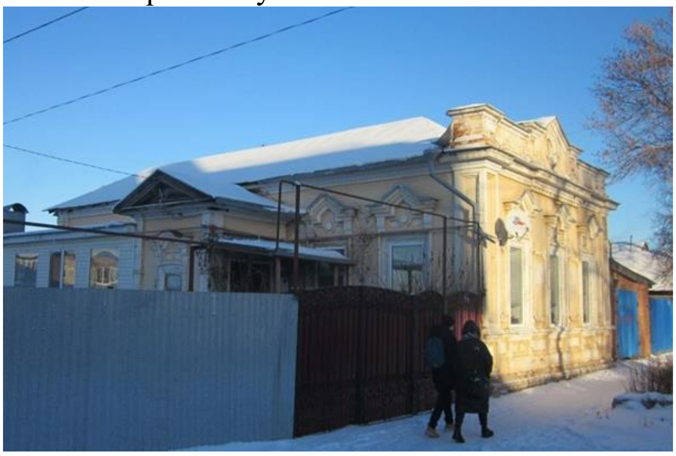

12 нче рәсем. Ян ишегалды фасады

13 нче рәсем. Ян ишегалды фасады

		 14 нче рәсем. Көньяк-көнчыгыш һәм көньяк-көнбатыш фасад күренеше
7.	Тәрәзә һәм ишек уемнарының урнашу урыны.	 15 нче рәсем. Тәрәзә уемы